

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเชิงพรรณนา หาคความสัมพันธ์ (descriptive correlation research) ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความถี่การคลอดบุตรในสตรีมีครรภ์ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ หญิงตั้งครรภ์แรก ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่แผนกฝากครรภ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นหญิงตั้งครรภ์แรกที่มีอายุครรภ์อยู่ระหว่าง 37 - 40 สัปดาห์ ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่แผนกฝากครรภ์ โรงพยาบาลปากช่องนานา และโรงพยาบาลสิคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามคุณสมบัติดังนี้

1. ตั้งครรภ์แรก
2. อายุครรภ์อยู่ระหว่าง 37 - 40 สัปดาห์
3. อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
4. ไม่มีภาวะแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์
5. สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้
7. มีความยินดีเข้าร่วมงานวิจัย

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างตามอำนาจการวิเคราะห์ทางสถิติ (power analysis) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 ให้อำนาจการทดสอบ (level of power) .80 และการประมาณค่าขนาดความ สัมพันธ์ของตัวแปร (effect size) .30 ซึ่งเป็นค่าความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 ราย (Polit, 2010) เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 90 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสร้างขึ้นเองโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัว ลักษณะครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว การวางแผนการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ การได้รับฟังประสบการณ์เกี่ยวกับการคลอดบุตร และความคาดหวังถึงวิธีการคลอด

2. แบบสอบถามความกลัวการคลอดบุตร (The Wijma Delivery Expectancy/ Experience Questionnaire [W - DEQ]) รูปแบบ A ที่สร้างโดยวิจมา และคณะ (Wijma et al., 1998) เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินการรับรู้และความรู้สึกที่มีต่อการคลอด ซึ่งกชกร ตัมพวิบูลย์ (Tampawiboon, 2005) ได้นำแบบวัดมาแปลเป็นภาษาไทย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 33 ข้อ คำถาม คำตอบมีลักษณะของมาตรวัด 6 ระดับ คำตอบของมาตรวัดเริ่มจากไม่มี (0) จนถึงมากที่สุด (5) และมีข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ เป็นข้อคำถามไปในด้านลบ ซึ่งต้องให้ค่าคะแนนในลักษณะตรงข้าม จากระดับที่ไม่มีเลย (5) จนถึงระดับมากที่สุด (0) ผลรวมของคะแนนมีค่าตั้งแต่ 0 - 165 คะแนน เมื่อผลรวมของคะแนนที่ได้มีค่าคะแนนสูง แสดงว่ามีความกลัวการคลอดบุตรในระดับที่สูง การแปลความหมายของคะแนน โดยแบ่งคะแนนความกลัวการคลอดบุตรตามช่วงอันตรายภาคขึ้นเป็น 4 ระดับตามเกณฑ์ของโครูกู และคณะ (Korokcu et al., 2010) ดังนี้

ระดับความกลัวการคลอดบุตร

ผลคะแนนรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 37 คะแนน	หมายถึง	มีความกลัวการคลอดบุตรระดับเล็กน้อย
ผลคะแนนรวมอยู่ในช่วง 38 - 65 คะแนน	หมายถึง	มีความกลัวการคลอดบุตรระดับปานกลาง
ผลคะแนนรวมรวมอยู่ในช่วง 66 - 83 คะแนน	หมายถึง	มีความกลัวการคลอดบุตรระดับรุนแรง
ผลคะแนนรวมเท่ากับหรือมากกว่า 84 คะแนน	หมายถึง	มีความกลัวการคลอดบุตรระดับรุนแรงมาก

3. แบบสอบถามความวิตกกังวล (The State - Trait Anxiety Inventory [STAI]) form Y ที่สร้างโดยสปีลเบอร์เกอร์และคณะ (Spielberger et al., 1983 อ้างใน ดารารวรรณ ต๊ะปิ่นตา, 2534) ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย โดยดารารวรรณ ต๊ะปิ่นตา (2534) แบบสอบถามความวิตกกังวลมีจำนวน 40 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเกิต 4 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน

คือแบบสอบถามความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ จำนวน 20 ข้อคำถาม ประกอบด้วยข้อความที่แสดงความวิตกกังวลทางด้านบวก 10 ข้อ ข้อความที่แสดงความวิตกกังวลทางด้านลบ 10 ข้อ และแบบสอบถามความวิตกกังวลประจำตัวบุคคล จำนวน 20 ข้อคำถาม ประกอบด้วยข้อความที่แสดงความวิตกกังวลทางด้านบวก 9 ข้อ ข้อความที่แสดงความวิตกกังวลทางด้านลบ 11 ข้อ โดยแต่ละข้อจะประเมินความวิตกกังวลเป็น 4 ระดับ คือข้อคำถามทางด้านบวกให้ 4 คะแนน (ไม่มีเลย) ถึง 1 คะแนน (มากที่สุด) ส่วนข้อคำถามทางด้านลบให้ 1 คะแนน (ไม่มีเลย) ถึง 4 คะแนน (มากที่สุด) โดยคะแนนรวมทั้งหมดในแต่ละส่วนมีค่าคะแนนตั้งแต่ 20 - 80 คะแนน ค่าคะแนนรวมมากแสดงว่ามีความวิตกกังวลสูง การแปลความหมายของคะแนน โดยแบ่งระดับความวิตกกังวลตามลักษณะของความวิตกกังวล (दाराररररर ๕๕ปีนตา, 2534) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ ตามเกณฑ์ของกนกวรรณ ทาสอน (2545) ดังนี้

ช่วงคะแนน 20 - 40 คะแนน แสดงว่า วิตกกังวลระดับเล็กน้อย

ช่วงคะแนน 41 - 60 คะแนน แสดงว่า วิตกกังวลระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 61 - 70 คะแนน แสดงว่า วิตกกังวลระดับรุนแรง

ช่วงคะแนน 71 - 80 คะแนน แสดงว่า วิตกกังวลระดับต้นกั้วสุดขีด

4. แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (The Self - esteem Scale) ที่สร้างขึ้นโดยโรเซนเบิร์ก (Rosenberg, 1965 อ้างใน สุพรรณิ สุ่มเล็ก, 2538) เป็นแบบวัดที่ใช้ประเมินความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของสตรีมีครรภ์ที่มีต่อตนเอง ด้านการรับรู้ความมีคุณค่าของตนเอง ความพึงพอใจและการยอมรับนับถือตนเอง ฉบับแปลเป็นภาษาไทย โดยสุพรรณิ สุ่มเล็ก (2538) และจิราวรรณ นิรมิตภษ (2551) ได้ทำการปรับแก้แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง แบบวัดมีจำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบในแต่ละข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเกิต 4 ระดับ โดยแบ่งเป็นข้อคำถามที่มีความหมายด้านบวก จำนวน 5 ข้อ และข้อคำถามที่มีความหมายด้านลบ จำนวน 5 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนคำถามในทางด้านบวก ให้ 4 คะแนน (ตลอดเวลา) ถึง 1 คะแนน (ไม่มีเลย) ส่วนข้อคำถามในทางด้านลบให้ 1 คะแนน (ตลอดเวลา) ถึง 4 คะแนน (ไม่มีเลย) คะแนนรวมทั้งหมดมีค่าตั้งแต่ 10 - 40 คะแนน ถ้าผลคะแนนรวมมากแสดงว่าสตรีมีครรภ์มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง การแปลผลคะแนนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของสตรีมีครรภ์โดยรวม ใช้คะแนนเฉลี่ยมีค่าตั้งแต่ 1.00 - 4.00 ตามเกณฑ์ของจิราวรรณ นิรมิตภษ (2551) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.99 คะแนน หมายถึง สตรีมีครรภ์มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 2.00 - 2.99 คะแนน หมายถึง สตรีมีครรภ์มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.00 - 4.00 คะแนน หมายถึง สตรีมีครรภ์ที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระดับสูง

5. แบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support Questionnaire) ที่สร้างขึ้นโดยกฤติกาพร ไยโนนตาด (2542) ที่สร้างจากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของเฮ้าส์ (House, 1981) อ้างในกฤติกาพร ไยโนนตาด, (2542) และจิราวรรณ นิรมิตภาย (2551) ได้ปรับปรุงแบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม ให้มีความเหมาะสมเพื่อนำไปใช้กับสตรีมีครรภ์ โดยใช้ประเมินเกี่ยวกับการรับรู้ของสตรีมีครรภ์ถึงการได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน 4 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนด้านทรัพยากร และการสนับสนุนด้านการประเมินค่า ลักษณะของคำตอบในแต่ละข้อคำถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่าที่เกิด 5 ระดับ มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็นข้อคำถามในแต่ละด้าน ด้านละจำนวน 5 ข้อ โดยมีข้อคำถามด้านบวก 17 ข้อ และข้อคำถามด้านลบ 3 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนคำถามด้านบวกให้ 5 คะแนน (มากที่สุด) ถึง 1 คะแนน (ไม่จริง) ส่วนข้อคำถามด้านลบให้ 1 คะแนน (มากที่สุด) ถึง 5 คะแนน (ไม่จริง) โดยคะแนนรวมทั้งหมดยกตั้งแต่ 20 - 100 คะแนน ถ้าผลคะแนนรวมมากแสดงว่า สตรีมีครรภ์ได้รับการสนับสนุนจากสังคมในระดับมาก การแปลผลคะแนนแรงสนับสนุนทางสังคมของสตรีมีครรภ์โดยรวม ใช้คะแนนเฉลี่ยมีค่าตั้งแต่ 1.00 - 5.00 ตามเกณฑ์ของ จิราวรรณ นิรมิตภาย (2551) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 คะแนน	หมายถึง	สตรีมีครรภ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมเล็กน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.67 คะแนน	หมายถึง	สตรีมีครรภ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.68 - 5.00 คะแนน	หมายถึง	สตรีมีครรภ์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity)

แบบสอบถามความกลัวการคลอดบุตร ของวิจมาและคณะ ซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดยกชกร ตัมพวิบูลย์ (Tampawiboon, 2005) แบบสอบถามความวิตกกังวลของสปีลเบอร์เกอร์ ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดยคาราวรรณ ต๊ะปิ่นดา (2534) แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของโรเซนเบอร์เกอร์ ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดยสุพรรณิ สุ่มเล็ก (2538) และ

ปรับปรุงโดยจิราวรรณ นิรมิตภาย (2551) แบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support Questionnaire) จากแนวความคิดการสนับสนุนทางสังคมของเฮาส์ ที่สร้างขึ้นโดยกฤติกาพร โยโนนาค (2542) และจิราวรรณ นิรมิตภาย (2551) ได้ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมเพื่อนำไปใช้กับสตรีมีครรภ์ ผู้วิจัยไม่ได้ประยุกต์หรือดัดแปลงแก้ไขใดๆ แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้หาความตรงตามเนื้อหาซ้ำ

การหาความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความกลัวการคลอดบุตรในระยะตั้งครรภ์ แบบสอบถามความวิตกกังวล แบบวัดความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และแบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคมไปทดลองใช้กับสตรีมีครรภ์ ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย และนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ให้ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .80 ขึ้นไป (Burn, Susan, & Grove, 2005) ซึ่งแบบสอบถามความกลัวการคลอดบุตรในระยะตั้งครรภ์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ แบบสอบถามความวิตกกังวลประจำตัวบุคคล แบบวัดความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และแบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคมได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 .91 .89 และ .88 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอโครงการวิจัยเข้ารับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัย และรวบรวมข้อมูลต่อผู้อำนวยการ โรงพยาบาลปากช่องนานา และ โรงพยาบาลสีคิ้ว หลังได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนของการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ การบันทึกข้อมูลจะไม่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการวิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ ผลการวิจัยนำเสนอในภาพรวม และจะใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัยด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีการบังคับใดๆ และมีเอกสารยินยอม เข้าร่วมในการทำวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยให้กลุ่มตัวอย่างได้อ่านคำชี้แจงแบบสอบถาม และอธิบายกลุ่มตัวอย่างให้สามารถที่จะตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมงานวิจัยด้วยความสมัครใจ ในระหว่างการเข้าร่วมการศึกษา หากพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอาการ

เจ็บครรภ์ รวมถึงมีภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ ที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองหรือทารกในครรภ์ จะถูกยกเลิกการเข้าร่วมการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมการศึกษาได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผล ซึ่งการยกเลิกการเข้าร่วมการศึกษา จะไม่มีผลต่อการรับบริการฝากครรภ์และการคลอดทั้งทางตรงและทางอ้อม และถามถึงความสมัครใจผู้เข้าร่วมงานวิจัย พร้อมเซ็นใบยินยอม

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านหน่วยบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลปากช่องนานา และ โรงพยาบาลสิคิ้ว เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้การอนุมัติจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลปากช่องนานา และ โรงพยาบาลสิคิ้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าแผนกฝากครรภ์โรงพยาบาลปากช่องนานา และ โรงพยาบาลสิคิ้ว เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการทำวิจัย หลังจากนั้นดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยคัดเลือกสตรีมีครรภ์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากประวัติการฝากครรภ์ในเวชระเบียนที่แผนกฝากครรภ์โรงพยาบาลปากช่องนานา และ โรงพยาบาลสิคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

3.2 ผู้วิจัยแนะนำตัวและสร้างสัมพันธภาพกับสตรีมีครรภ์ อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย โดยยึดหลักการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 สตรีมีครรภ์ที่สมัครใจและยินยอมเข้าร่วมทำการวิจัย ผู้วิจัยอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามให้ทราบ โดยให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลซ้ำจากเวชระเบียนของสตรีมีครรภ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น

3.4 เมื่อสตรีมีครรภ์ตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ถ้าพบว่าตอบคำถามไม่ครบ ผู้วิจัยจะขอให้สตรีมีครรภ์ตอบคำถามจนครบ และกล่าวขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.5 นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) ค่าพิสัย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์คะแนนความถี่การคลอดบุตร ความวิตกกังวล ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และแรงสนับสนุนทางสังคม โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ความวิตกกังวล ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และแรงสนับสนุนทางสังคมกับความถี่การคลอดบุตรในสตรีมีครรภ์ ทำการทดสอบการกระจายของข้อมูลด้วยสถิติ Komogorov-Smirnov พบว่ามีการกระจายของข้อมูลเป็นโค้งปกติ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson's product moment correlation coefficient)